

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer. — Stane za celo leto 4 L, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za druge države stane K 5'60. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnina se ne ozira. — Za oznanila se plačuje za petil-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat primeren popust.

Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župni cerkve. — Upravnistvu naj se blagovoljlo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Kranj in škofovi zavodi.

Doli sredi šentvidskega polja se dviga ponosito krasna palača, katero si je dovolil graditi vsestransko delavni ljubljanski škof Anton Bonaventura. Četudi imajo ti škofovi zavodi že od vsega pričetka odločno strankarski namea, bi vendar ne imeli nič proti tej milijonski zgradbi, če bi bili gotovi, da jo je dvignil iz tal denar, vzet iz cerkvenega fonda, in da bodo morda skrbeli za nje poznejšo upravo petični kranjski župniki ter njih bogate kuharice; toda ta stavba je zgrajena v prvi vrsti s pomočjo krvavih žuljev našega dobro in verno zaslepljenega kmeta. Če bi sprejemal škof v svoje zavode samo revne, a nadarjene dijake iz slovenskih pokrajin brezplačno ali proti prav mali odškodnini, bi bila to vsaj ena dobra poteza njegovega vse-skozi nesrečnega škofovanja, njegov «škofov vinar» pa bi imel vsaj deloma znak pravega blagoslova. Žalibog, da ob najboljši volji niti tega ne moremo reči, ampak danes moramo pod utisom najbridkejše razočaranosti samo konstatirati, da je izmed neštetihih, ki jih je že ukrenil, naš škof storil največjo napako isti trenutek, ko se je odločil graditi svojo gimnazijo. Koliko gorja bi lahko odvrnil od našega dobrega in vernega ljudstva recimo samo z odstotki tega ogromnega kapitala, ki ga rabi za zgradbo in upravo te nepotrebne šole!

Lepi Gorenjski, predvsem pa mestu

Kranju, je bil s tem neprevidnim ukrepom zadan najkrutejši udarec. Vsak Kranjec, komur je le od daleč mar procvit mesta Kranja, se mora s studom in gnjevom ozreti na to škofovo poslopje! In zakaj? Še nam je živo v spominu, s kakimi težkočami in s kolikimi žrtvami se je konečno vendarle posrečilo mestnemu zastopu v Kranju, pridobiti višjo gimnazijo. Število dijakov je z leti vidno raslo tako, da je morala občina pred dvema leti k poslopju prizidati precejšnji del in to seveda zopet na svoje stroške. Stvar je pa hipoma dobila drugo smer! Sodeč po zadnjih vsprejemnih izpitih, odpade že letos prvi šoli kranjske gimnazije paralelka, in česar smemo z vso sigurnostjo sklepati, da se ponavlja isto tudi v prihodnjih šolskih letih. V bližnji bodočnosti odpadejo vsekako vse paralele v nižji gimnaziji, a s temi paralelkami pa nas zapuste za vedno v par letih tudi najmanj trije profesorji, kar da sila mnogo misliti. — Letos na primer se je zgiasilo za vsprejem v škofove zavode sedem učencev iz naše deske ljudske šole, od katerih so jih vsprejeli štiri. Stariši teh bodo lahko plačevali vse, kar bodo od njih zahtevali v zavodih tekom šolskega leta. Zavrnil pa so tri sinove revnih starišev. Tako bodo izabili tudi naslednja leta iz kranjske deske ljudske šole boljše učence dobro situiranih starišev, po započetem receptu pa bodo seveda zavračali ubožne učence. Krajni šolski svet v Kranju

ni doslej od vnanjih učencev, ki pohajajo kranjsko ljudsko šolo, tirjal nikake šolnine, dasi je to običajno po vseh drugih takih mestih, skoro gotovo iz tega razloga, ker so šli ti pozneje vedno brez izjeme v kranjsko gimnazijo. Tako je krajni šolski svet v Kranju blagodušno skrbel najbolje za naraščaj domače gimnazije. Če se v prihodnje to predrugači, so seveda vzk temu edinole škofovi zavodi, zakaj z učili in z raznimi drugimi takimi šolskimi stroški ta najbrže več ne bo hotel brezplačno podpirati tiste stariše, katerih sinovi bi radi sprejemali zastoj ljudskošolsko izobrazbo v Kranju, a bi pozneje prestopili v škofove zavode.

Prav tako pa so sprejemali v novo gimnazijo tudi učence iz Škofje Loke, Radovljice, Tržica in iz drugih večrazrednic. Vsi ti bi se sicer vpisali brezdomno v kranjsko gimnazijo, kakor se je to faktično godilo tudi prejšnja leta. Škoda, katero napravimestu Kranju otvoritev Bonaventurovih zavodov, je nepregledna in danes seveda še nepreračunljiva. Vzpričo omenjenih dejstev se pa dá že vendar določiti, da zapusti mesto Kranj kmalu nekaj profsorskih familij, da odide iz mesta mnogo plačujočih dijakov, s čimur bodo težko prizadeti vsi sloji meščanstva, posebno pa se obrtniki in studentovske mamic. Edino dijaška kuhinja ostane glede števila podpore potrebnih dijakov nedotaknjena, zakaj ti bodo kakor odsihdob, še nadalje trkali na dobra

PODLISTEK.

Frančov'ga Ceneta najhujša pot.

Rasel je kakor vsak kmečki fant. Izprva bolj počasi, zamorjeno, potem pa je pričel lezti v višavo. Kaj je mogel za to, da ni nič kaj dajal tudi na širjavo; toda saj morajo biti vsakovrstni ljudje, da je svet bolj pisan in prikupljiv.

Muhast je pa vendarle bil. Star šele osemnajst let, saj veste, kaj mislim reči. Ta dekleta! —

Zagledal se je v njo. Kdo bi mu to zameril? Lepo okrogla, kakor jeseni repica, živa kakor mlada mačka, pridna in svojeglavna, sitna in postrežljiva — — — Kdo bi ji to zameril? — —

Raztrgal je mrežico na oknu; zamazal in opraskal zid, polomil lestvico, na oknu od-

trgal rožice in spustil psa z verige. Enkrat je še celo pozabil črevlje tam za svinjakom!

Velikonočna izpoved se je pričela in pri izpraševanju je bil Cene korajžen. Vse molitvice je znal kakor očenaš, zato pa je tudi brez vsakega ugovora dobil listek za velikonočno izpoved. Fantje so navadno veseli, kadar dobe velikonočne listke, toda Cene ni bil vesel. Izpoved, izpoved . . .

Kobilar je redno hodil na vrt v hruško. Iz sladkega spanja se je prebudil Cene. Al' s' že biv' ? — Ti s' grešiv' ! — je greh! Tako ga je nagovarjal, dokler ga ni konečno spravil v trdno voljo. Jutri ali pa nikoli več, pridušil se je Cene. Res je brez vsake napovedi in zajutrka odkorakal jutraj ob štirih v kranjsko župno cerkev. Vroče mu je prihajalo, mislil je to in ono, ko je zagledal tajinstveni kot z zamreženo izpovednico. Še eden je bil pred njim. Škripaje se odpre tajinstvena linica. Kakor očenaš je molil Cene

uvodno molitvico in kar naenkrat ga je pričelo nekaj dušiti v grlu. Sveti duhovni oče pa je delal krize in blagoslavljal uboega grešnika — — —

«Povej grehe!»

Mrzel pot je obli Ceneta.

Pri maem se začne, — si je mislil in pretrgano kakor vojskovodja je pripovedoval duhovnemu očetu malo pomembne in vedno se ponavljajoče malenkosti. Izpovednik pa ni bil zadovoljen s tem. Hotel je vedeti druge njegove doživljaje.

«Ali si kdaj občeval z drugim spolom?»

Snesti me ne more, si je mislil Cene in odkrito povedal vse — —

«Vzemi svinjo!» je bila kratka sodba izpovednikova. «Čez 14 dni pridi; če me ne bode tukaj, pa pridi v farovž!»

Lop! in vratca, skozi katera se dobi odpuščanje grehov, so se zaprla ubogemu grešniku pred nosom.

in usmiljena srca, od svojega škofa tako britko prevaranih Kranjcev.

Sleheri bi mislil, da so zategadelj vsi prizadeti krogi vsaj v Kranju storili po svojih močeh kar največ, da odvrnejo od mesta preteče zlo, katero jim provzroči otvoritev nepotrebnih škofovih zavodov. Pa ni bilo povsod in pri vseh tako. Profesorji, ki so s prihodnjim šolskim letom nastavljeni od škofa na njegovem zavodu, so se praktično šolali ravno pri nas v kranjski gimnaziji. Dr. Janez Gnidovec, bodoči ravnatelj te katoliške gimnazije, in Luka Arh, ki tudi takoj letos suplira istotam, oba sta učiteljevala na kranjski gimnaziji. Poleg teh dveh je privzet še tretji, ki pa je baje brat nekega tukajšnjega profesorja. Opravičeno se sme torej trditi, da je prav kranjska gimnazija izključno tisto pogubno gnezdo, kjer se valedin vzgojajo za škofove zavode pristni katoliški profesorji. Radi verujemo, da se sedaj z ravnateljem vred marsikdo jezi, da je bilo tako, toda po toči zvoniti je res prepozno. Škof sam jim je sicer neštokrat objuboval, da ne bo trpela kranjska gimnazija prav nič s tem prismojenim predpisom tridentinskega koncila, katerega izvrševatelj na Kranjskem je naš tolikanj odkritosrčni škof, a znamenja kažejo drugače. Kranjskega profesorja dr. Gnidovca ni bilo dne 13. julija prav nič sram ne strah, peljati v ljubljansko «Alojzevišče» kranjske fante k vsprejemnemu izpitu.

Če je že on tako očitno delal za škofovo gimnazijo, koliko bolj se je pehala za dijake, seveda zopet zgolj po zapnem škofovem navodilu, naša prečastita duhovščina, ki slušuje po naši Gorenjski. Pa tudi duhovščina v Kranju samem ni zaostajala za temi klerikalnimi profesorji. Ofri za škofove zavode so se kaj pridno oznanjevali raz kranjsko prižnico in drznih priganjačev «prostovoljnih» volil «med živimi» v isti namen tudi ni primanjkovalo.

Dvoje nam je na srcu! Kadar se zopet od kake strani priklati kak katoliški suplent, naj ga kranjski ravnatelj kot kužno bolezen, magari z gorjačo v roki, odpodi izpred gimnazijskega praga; in ko oznanj kranjski župnik ofer za škofove zavode, naj mu dajo me-

Cene je odšel potrtega srca brez listka v bližnjo gostilno in pil ter premisljal besede: Vzemi svinjo! in čez 14 dni pridi!

Pripovedoval je ta dogodek zvečer na vasi fantom, med katerimi je bil Molčarjev Jernej, nekoliko gluha, a navihana fant. Fantje so zbijali vsakovrstne sale na račun žalostnega Ceneta.

«Vzemi svinjo, čez 14 dni pridi!» si je mislil Molčarjev. «Kaj pa, ko bi jaz dobil svinjo?!

Cene se je pa zaklel, da bo rajše kupil izpovedni listek, četudi ga stane goldinar, kakor da bi še enkrat šel k izpovedi. —

Ob določeni uri zjutraj, po preteku 14 dni, je klečal Molčarjev pred izpovednico in premisljeval. Dolg, suh gospod, trdih korakov pride in nemirno zleze v izpovednico.

Vrata zaskripljejo. Gospod prične delati križe, Jernej pa molči — — —

«Povej grehe,» zareži nad njim — — —

«Gospod, prišel sem po svinjo!»

«Kakšno svinjo?» —

ščani za impertinentno in za nje skrajno žaljivo oznanilo najodločnejši odgovor. V resnici: Takih prijateljev mesta Kranja — reši nas, o Gospod!

Stimfaldstvo.

Wer das Hohe eines Menschen nicht sehen will, blickt umso scharfer nach dem, was niedrig und Vordergrund an ihm ist — und verrät sich selbst damit. Nietzsche.

Nedeljska slavnost v Ljubljani, prirejena v svrhu, da se pokrijejo stroški za Prešernov spomenik, je bila velikanska manifestacija slovenske žilavosti in požrtvovalnosti. Kosmati dohodek te slavnosti — 26.000 kron — in to je bil njen namen, je za naše razmere nekaj nezapisanega, nekaj zgodovinskega.

Mi imamo odbor, ki je priredil to slavnost, le nekaj očitati. Da namreč ni preprečil tistega nesrečnega pamfleta, ki se je ob tej priliki razpečeval med obiskovalce. Če prezremo vse drugo, nas je neprijetno dirnil poskus parodirati Prešernove pesmi. Ne trdimo načelno, da bi to ne bilo mogoče. Ali tisti, ki bi se lotil tega dela, moral bi biti vsaj tak duh in tak pesnik kot Prešeren, vsak drug poskus je profanacija največjega in dosedaj še ne doseženega bisera naše književnosti. Radi pa verujemo, da je odbor v tem oziru ravnal v dobri veri, in da ga krivda zadene le v tem, da ni preprečil tega nestvara brez duha in brez humorja.

Tega nesrečnega pamfleta se je poprijel «Slovenec», da je polil z gnojnico, kakršna uspeva le na njegovem dvorišču, vso slavnost, vse udeležnike te slavnosti, posebno pa še narodno ženstvo ljubljansko, ki si je steklo ob tej priliki po svoji delavnosti, požrtvovalnosti in iznajdljivosti največjih zaslug.

Na slavnosti je bilo navzočih nad 14.000 ljudi. Za to množico je bil slavnostni prostor mnogo premajhen. Če se vzame v račun, da se je slavnost vsrila ob hudi vročini, mora se občudovati vzorni red, ki je preveal to velikansko množico, med katero se ni pri-

«Po tisto, ki ste jo pred 14. dnevi objubili Frančovu.»

Gospod je vstal in vrgel stolo z rame — Jernej pa je pripovedoval doma, da ne gre nikdar več v Kranj po svinjo in naj bi mu jo objubil tudi sam gospod tehant.

Moč spomina. Dalje.

Umrli je. Prišla ga je pogledat še enkrat ter se poslovit od njega. Stresnilo jo je, ko ga je videla ležati trdega in bledega na visokem odru med cvetjem, zelenjem in gorečimi svečami. Zagrenilo se ji je življenje, zagrenilo vse na svetu — — —

Ničesar ni imela več iskati v župnišču. Zato je takoj odšla in ni čakala niti pogreba. Ni hotela biti priča grdim, zaničljivim pogledom, žaljivim in zbadljivim napadom kuharice. Ubožica! Ničesar ni ona zakrivila in vendar mora oditi kot kaka hudodelka!

Dvignila je denar v hranilnici in škripala je z zobmi jeze in žalosti, ko se je vračala domov.

petila skozi celo noč niti najmanjša nezgoda. Zaradi tega ne navede «Slovenec» ne enega nedostojnega dogodka, ampak obrekuje kar vse obiskovalce s pijanci in pohotneži ter skuša to nedolžno zabavo primerjati z bahalnimi ob času razpada rimskega cesarstva.

Ta neodpustna podlost ima več vzrokov.

Več kot enkrat smo se že prepričali, da «Slovenčevi» uredniki niso zmožni niti v največjih momentih narodnega pokreta dvigniti se nad tisti milieu, ki je odločilen po meznarijah, konsumih, raznih božjih potih in po Marijinih družbah. Wie der Schelm ist, so denkt er von andern. Pri vsem tem pa je vendar hud tobak, če se tisto časnikarsko glasilo, ki nima žal besede za detomore po farovžih, ki se ne gane, če se javno piše o oženjenih župnikih, ki ima velik plašč, v katererega zakriva fridolinstva raznih katehetov, če se tisto glasilo boji za moralno našega ljudstva ob priliki, ko je zbran cvet vsega slovenstva, ob slavnosti, ki se je izvršila na tak način, da celo njegov policijski nos ni izvohal le enega nedostojnega dogodka.

Drugi vzrok te pisave pa je zelena zavist. «Slovenec» ni bil nikdar Prešernov prijatelj in še danes ni. Javno si sicer ne upa več priporočati, da naj se njegove pesmi zažgo, ali ni še dolgo tega, ko ga je v svojih predalih deval v eno vrsto s pijanci in pohotneži. In še pred par dnevi smo brali, da njegove pesmi nimajo vzgojevalne vrednosti. Prav nič bi tega poštenjaka ne bilo bolelo, če bi bila navedena slavnost ponesrečila. Nasprotno bila bi to voda na njegov mlin. Vsaj čitamo dannadan v «Slovencu», da je le on pravi in edini organ slovenskega ljudstva, kar ne gre za njim, to sploh v javnosti ne pride v poštev. V tem slučaju pa, ko se je šlo za največjega slovenskega pesnika, za ime, ki prodira od dne do dne bolj v mase naroda, ki je danes sveto že mladini v ljudskih šolah, priredila se je velika slavnost, ne da bi se bil kdo zmenil zanj, vse priprave, vsa prireditve, se je vsrila brez njegove pomoči in ta slavnost je vendar tako uspela, da se je zbralo v Ljubljani iz vseh krajev slovenskega ozemlja nad 14.000 Slovencev iz najboljših krogov, da se je doselgel kosmati dobiček 26.000 kron, ne da bi se bila pripetila le

«Torej tako se kupčuje z ubogimi nevednimi ljudmi! Pa pravijo, da ni več suženjstva v naših krajih!»

Večjo svoto je dala materi, ki je še živela, z ostankom pa se je odpeljala v Trst iskat službe.

Ker je bila še mlada in lepa, je kmalu dobila službo. Vrgla se je bila namreč v burno valovje življenja ter v strasti in šampanjcu zatopila spomine na svoje bridke izkušnje. Zanj ni bilo ničesar več idealnega in svetega. Za take reči je imela le pomilovalen posmeh in ironično zaničevanje.

Ker je hotela odslej le živeti in uživati, odšla je čez nekaj let iz Trsta v Aleksandrijo in potem še v druga orientalska mesta. In nazivala se je. Tedaj pa je zopet zahrepenela po domačih krajih. Ker je bil njen zaslužek dober in izdaten ter ji ni manjkalo cvenka, se je njeno želja lahko izpolnila.

Potem pa ji je teklo enakomerno, pustlo in dolgočasno življenje v njeni rojstni koči. Večkrat si je že želela smrti, toda ta le še ni hotela priti ponjo, kakor da bi čakala na

najmanjša nezgoda ali — kar bi bilo morda še bolj prav prišlo — le najmanjši skandalček. To je za «Slovenčeve» patrone lep dokaz, da je njih moč domišljena, da je omejena na tretjerednike, na kuharice in sploh take ljudi, ki nimajo lastnega mnenja ali ga imeti ne smejo.

Vsaj niti skriti ne more konjskega kopita in komaj pričakuje trenutka, ko bode vodstvo slovenskega naroda prevzela njegova nova ljudska organizacija, kjer se narod uči «treznosti», «delavnosti» in «pobožnosti».

Mi pa z veseljem konstatiramo, da ta trenutek še ni tako blizu. In v dokaz in tolažilo nam je ravno nedeljska slavnost, ki osvedočuje, da v naši inteligenci in našem meščanstvu še ni vpešal duh za idealizem, za požrtvovalnost, za narodni ponos in prepričani smo, da tega duha tudi ne bo ugonobilo «Slovenčeve» stimfalidstvo.

Skrbimo za povzdigo tujskega prometa!

VII.

Znano je, da tuji v veliki množini hodijo gledat fantastične gradove bavarskega kralja, ki so sicer res zanimivi, a se dajo povsod sezidati bodisi na Angleškem ali v Ameriki. Zakaj ne bi hodili ravno tako radi v Postojnsko jamo, ki se ne da nikjer drugje narediti. Goyorili smo o posebnih vlakih v Postojino, ki naj bi pa ne odhajali iz Ljubljane že ob 10. uri dopoldne, ampak šele ob 1. uri, ker takim množicam bi Postojina ne mogla zadostno postreči. Postojina bi vsled tega ničesar ne izgubila, pač pa še pridobila, ker bi se ljudje v večjem številu udeleževali tacih potovanj, dobro vedoči, da bodo v Ljubljani dobro in z vsem preskrbljeni. Na železniške uprave pa naj bi pritiskali vsi faktorji, da izdajajo za take izlete posebno znižane vozne listke, ki naj veljajo tudi kot vstopnice v jamo, da ne bode treba potniku v Postojini šele poizvedovati, kje bode dobil vstopnico za jamo, ali pa celo moral letati na okrajno glavarstvo. V Švici imajo nekake vozne listke po zelo nizki ceni (menda 40—50 kron), s katerimi se imetnik lahko vozi, kadar hoče in kamor hoče skozi celi mesec. Zakaj bi se pri nas to ne

starko, da se prej spravi s svetom in poravnava s svojimi rojaki.

Večkrat jo je priganjal neki notranji glas, da bi šla med ljudi ter povedala, kako grdo je bila prevarjana in zapeljana. Ko bi kmetsko ljudstvo zvedelo zgodbo njenega življenja, bi postalo gotovo bolj previdno ter bi bolj pazilo, kam zahajajo njegove hčere in žene. Mnogo zla bi se s tem odvrnilo deželi. Ali za tak korak se ni mogla pripraviti. Sovražila je še vedno vse ljudi in tako tudi svoje rojake. Toda zdaj je čutila, da se bliža konec njenega življenja — — —

* * *

Dvignila je glavo. Bilo je že svetlo po sobi in mrzlo tudi, ker je peč izpuhtela že vso gorkoto iz sebe. Stara Barbka je ostala od mize in šla zopet kurit v peč.

Spomin, v katerem je ravnokar še enkrat pregledala in preživela svojo preteklost, jo je zelo prevzel in vznemiril, obenem pa ji podelil novo življensko moč in energijo.

* * *

Konec prih.

vpeljalo, če se je v Švici sponeslo! Glede pospeševanja tujskega prometa tudi občine ne smejo zaostati, osobito one občine, kamor že sedaj zahajajo. Vsaka kronica, ki jo bodo občine žrtvovala v prosep tujskega prometa s tem, da podpro «Zavezo», bode donasala obilen sad. Istotako apelirano na hranilnice, posojilnice in druge enake zavode, naj društvu naklonijo podpore, ker od velikega tujskega prometa bodo imeli tudi ti zavodi dokaj koristi. A tudi imetniki hotelov, gostilen, vil i. t. naj se krepko oklenejo «Zaveze», ker le potem je pričakovati velikega uspeha, ako z združenimi močmi delujemo za povzdigo tujskega prometa.

Da bode pa mogoče v deželo naravnati velik tok tujcev, se ne sme delovanje posameznikov omejiti le na našo ožjo domovino ali samo na našo državo. V prvi vrsti se obrnimo do bratov Čehov. Z veseljem smo opazili, da se v naših listih množe oznanila o oddajih stanovanj za izletnike. Tudi v nemških listih najdemo take inserate. Pogrešamo jih pa v čeških in poljskih listih, dasi bi k nam radi prihajali naši bratje Slovani, ako bi jih opozarjali na naše kraje. A tudi preko državnih mej moramo stopiti. Opozarjamo samo na dejstvo, da prihaja vsako leto 200.000 Amerikancev na letovišče v Evropo. Le pomislimo, koliko denarja puste ljudje v Evropi. Če bi vsak pustil le 1000 kron, kar je prava malenkost za Amerikanca, znaša to na leto 200 milijonov. Ako bi se nam posrečilo privabiti le stotino teh ljudi v naše kraje, to je 1000, bi pustili že dva milijona kron v naši deželi. Po naših mislih bi to niti preveč težko ne bilo. Žal, pa so pri nas med tuji Amerikanci le bele vrane; pridejo namreč le taki, ki se slučajno zaletajo k nam. V tem oziru čaka «Zavezo» kakor tudi posameznike še mnogo dela, ki bode pa donasal bogate sadove.

Omeniti hočemo še naših denarnih zavodov.

Vsi slovenski denarni zavodi imajo lepo premoženje, ki pa ni investirano tako, da bi donasalo toliko, kakor bi ga lahko. Ali se ne bi mogli vsi slovenski denarni zavodi zediniti na skupno akcijo, zidanje hotelov ob novi železnici i. e. Tu bi bilo dovolj kapitala, da bi se lažje prestale porodne bolečine, ki umore. Vendar se bode treba požuriti, da nas ne prehitijo tuji. Pozneje stokati, da tujec je v naši deželi najboljši kruh, to ne pomaga in je tudi nespametno. In če se konečno naših nihče ne loti dela, ne zamerimo tujcu, ako spravi promet v deželo, nekaj vendar tudi našim ljudem ostane. Da bodedo pa sami pojedli smetano, združimo vse svoje moči in pričnimo delovati vsaj sedaj, ko je napočila nova doba.

Dopisi.

Iz Radovljice. Veselica, katero ste pridržali tukajšnja ženska in moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda s sodelovanjem vseh narodnih društev v Radovljici dne 9. julija 1905, se je vršila pri najlepšem vremenu in je po splošni sodbi v vsakem oziru krasno uspeła. Slavnostni prostor je bil na občinskem svetu za novo šolo in sodnijo. Tukaj sta bila postavljena dva paviljona za pivo in po eden za jedila, vino, šampanjec in kavarno in slaščičarno. V teh so stregle neumorno rodoljubne gospe in gospodične. Sredi slavnostnega prostora je bilo napravljeno plesišče, kjer se je ob zvokih radovljiške godbe zabavalo staro in mlado v pozno noč. Vsi paviljoni so bili okusno okrašeni, na prostoru so bili postavljeni svežezeleni

mlaji, obdani z nebrom balončkov, ki so na večer čarobno razsvetljevali vse vrvenje in drvenje na slavnostnem prostoru. Na večer se je užgal tudi umetelni ogenj, godba je ne-trudno svirala svoje komade, glasno je odmevalo ubrano petje in polnil se je obširen slavnostni prostor vedno bolj in bolj. Uprav na večer se je razvilo pri paviljonih in na plesišču veselo življenje, ki je šele docela ponehalo, ko je napočila zlata zora. Med odličnimi gosti, ki so veselico počastili s svojim prihodom, omenimo v prvi vrsti gospoda okrajnega glavarja Otona pl. Detela s cenjeno rodbino. Sodnega svetnika E. Ferka in dvornega svetnika Dralka. V obilem številu pa so prihiteli na veselico rodoljubi iz cele širne Gorenjske, Jesenic, Kranjske gore, Škofje Loke, Kranja, Ljubljane, iz vseh krajev bližnje okolice, celo iz Logatca ste prisli dve rodoljubni gospi in pa vrli tržiški Sokol. Kosmati donos te veselice znaša nekaj nad 2000 kron, stroški približno 1000 kron, tako da preostaja za našo dično družbo sv. Cirila in Metoda 1000 kron, morda pa tudi še nekaj kronic več. Da se je pa dosegel tako lep gmoten uspeh, za to gre hvala vsem sodelujočim narodnim društvom v Radovljici: «Učiteljskemu društvu», «Kato-liskemu izobraževalnemu društvu», društvu «Triglav», podružnici «slovenskega planinskega društva» in «Zabavnemu klubu» kakor njih članom. Iskreno se zahvaljuje veseliški odbor vsem rodoljubom za dobitke, ki so bili podarjeni za srečolov in za vse druge darove. Tako za podarjeno pivo slavni mengiški, delniški, Fischerjevi, Kernovi, Koslerjevi in pivovarni Auerjevih dedičev, nadalje vsem tistim mnogostevilnim rodoljubom v Radovljici in nje okolici, ki so na kakršenkoli način pripomogli do jako povoljnega gmotnega vspeha. Posledna zahvala se izreka tem potom gospodu Ivanu Derniču, stavbenemu mojstru, ki je za zmerno ceno in brez dobička napravil vsa tesarska dela na slavnostnem prostoru. Najtoplejšo zahvalo pa izkrekamo našim narodnim damam, ki se niso strašile dela in truda, nego so z največjo požrtvovalnostjo zastavile vse svoje sile v prid slovenske dece. Omeniti moramo tukaj preblagorodno gospo Jelo dr. Vilfanovo, ki je vodila pri damah vse priprave za veselico ter nabirala denarne prispevke in dobitke za srečolov, gospo Pohlino, gospo stavbenega mojstra Hronekovo, gospo sodnega adjunkta Nagodetovo, gospo davčnega adjunkta Mlejnikovo in Čebuljevo, gospo davčnega nadzornika Žunovo in naše vrle narodne učiteljice gospe Pogačnik, Rasinger in Dröll ter gospo Omanovo, ki so z vneto nabirale prispevke za veselico ter stregle po paviljonih. Zahvaljujemo se tudi vsem drugim narodnim gospicam, ki so pomagale damam po paviljonih, prodajale srečke, vodile šaljivo pošto i. t. d. Istotako bodi izrečena zahvala g. nadučitelju Andreju Gerčarju, kakor tudi gospej soprogi za prijaznost, da sta v korist družbe sv. Cirila in Metoda pripomogla veseličnemu odboru s svojim sodelovanjem po svoji moči. Slovanska blagovestnica sv. Ciril in Metod naj obilo povrne vsem rodoljubnim srcem! Srčna zahvala vsem, ki ste položili dar domu na altar! Veseliški odbor.

Z Dolenjskega. (Kako se ravna s kmetom?) Dolenjski kmet je revež! Revež je sam po sebi, in če ga zadene kaka posebno huda nesreča, tedaj je že celo revež vseh revežev. In tako huda nesreča nas je zadela lansko leto na dan sv. Urha, to je

4. julija, ko nam je grozovita toča pobila domalega vse naše poljske pridelke. Posebno prizadeti so bili eni kraji naše Šmihelske in Prečenske fare. Tu je ponekod toča, debelejša kakor jajca, zmlela vse tako, da ni bilo poznati, kaj je rastlo na taisti njivi. Pa kaj bi o tem pravili, vsaj vemo, da vam je bilo to vse kolikor toliko znano. Kar bi vam radi s svojo nespretno, le trdega dela vajeno, žuljavo roko v kratkem popisali, kar bi vam radi potožili, da zveste, kako se ravna z nami kmeti na Dolenjskem, je nekaj družega. Namreč, kako se je pri nas razdelila podpora, katero je dovolil državni zbor nam revnim, po toči prizadetim Dolenjcem. Prva velika napaka je bila ta, da je komisija po toči po več krajih šele čez en mesec pregledovala škodo in seveda po tem pregledu tudi primerno cenila. Vsak kmet, ki ima le količjak več možgan v glavi kakor tisti, ki tako pozno sklicuje tako komisijo, nam mora pritrčiti, da taka cenitev ne more biti nikdar pravična in resnična in potemtakem tudi naša ni bila. Čez en mesec šele cenili tako škodo po toči, to se pravi iz kmeta se delati norca. Pravzaprav se škoda potem sploh ne da več ceniti, in vse, kar se potem piše o taki škodi, je sama farbarija. Prosimo samo pomisleka. Prvič, če je toča ravno ob tem času, ko se bliža kmalu ajdova setev, pokončala n. pr. žitno polje, kar je za nas glavna stvar, se s tem žitom ne more in ne sme čakati en cel mesec, ker je treba po strnišču ajdo že najzadnji čas ob sv. Jakobu posejati. Komisija, ki pride šele po porcijunkuli ogledovat škodo po toči, ne najde seveda nobene škode, ampak vidi le že iz tiste zemlje izrastlo, morda prav lepo ajdo. Pa pravijo potem, vidite, saj lepo kaže, ni nobene posebne škode. Tega seveda gospodje ne vedo, koliko truda je stalo kmeta, predno je izročil žitno seme v zemljo, katera mu potem ni nič družega rodila in prinesla, kakor kup prazne slame. Torej to je en slučaj, ko komisija nič ne vidi in nič ne najde, in kmeta pa . . . moj Bog, kdo tacih gospodov mu kaj verjame? Drugič pa pride na drugih pridelkih slučaj, ko komisija res kaj najde in to oceni. To velja zraven pomladnih setev in zelenjave, zlasti o krompirju in koruzi, ki sta poleg žita glavni naš živež in pridelek. Prosimo vas, gospodje, povijte nam, ali se tudi v tem slučaju pravi škodo ceniti po toči? Da, pa le če se vzame ta zlorabljeni izraz natanko po besedah «škodo po toči». Nikdar pa se s tako pozno cenitvijo ne ceni tista prava in resnična škoda, katero je toča res napravila. Potemtakem se v takih slučajih ceni le delna škoda, kar se je še najde čez toliko časa, ceni se škoda, kakršna je na licu mesta čez en mesec dni, ne pa škoda, kakršna je bila precej po toči. In to je pa velikanski razloček za cenilno komisijo in še večji pa za ubogega kmeta. Pa moj Bog! za ubogega kmeta, kdo se briga vanj? Imamo sicer gospode, ki se zanimajo zvestno po predpisih za crknjena kmečka živinčeta, imamo tudi «dušnih pastirjev» dovolj, ki se brigajo za zveličanje kmečke duše, ali nimamo pa le enega človeka, ki bi se brez vsake sebičnosti resno zavzel za naš materialni blagor, za naše stanovske razmere. In vidite, gospodje, to je ravno pogin našega kmeta, tukaj je skrit tisti črv, ki je posebno dolensko kmetijstvo že davno ogledal do bele kosti. Da je naš kmet še sedaj v tem stoletju, ko po drugih deželah poljedelstvo lepo napre-

duje, še vedno nedoračen, nerazvit in bolehlav človek, temu je kriva seveda v prvi vrsti tudi prezalostna njegova zgodovinska preteklost. Rojen suženj rodi le zopet sužnja od roda do roda. In kdo nam more oporekati, da naš kmet ni rojen suženj? Da, suženj od listega starodavnega trenutka, ko je z oralom začrtal prvo brazdo v našo sedanjost slovensko zemljo; suženj od tistih, šele komaj minolih časov, ko je njegova lastna gorka kri z njegovih ramen namakala zemljo oholega grajščaka, kri, izlita s silo pod krutim bičem plemenitih valpetov in priganjačev. Sedaj pravijo sicer, da je prost. Prost? ha, ha! Ali je prost ptič v zlati kletki, tudi če jo obesiš zunaj na prosto? Ne! Vidite, tako je tudi s kmetom. Prost je res desetine in tlake, ali prost je le zato, da tem lažje plačuje desetine, torej od prej desetkrat večje desetine. Druge prostosti on nima, k večjemu še to, da lahko izreče svojo obsodbo nad svojo usodo, ne da bi ga pobil k tlom biričev železni bič, ker namesto biča je sedaj za take prostosti drugih občutnih kazni dovolj. O da bi ne imelo kmetko ljudstvo te suženjske preteklosti, da bi imel kmet več samozavesti in spoznanja, tedaj bi se tudi mi tako malo brigali za našo gospodo, kakor se ona za nas malo briga. Tedaj bi s tisto pravico, kakor se od nas zahtevajo davki, tudi mi zahtevali ugoditev svojih opravičenih teženj. Pa že vidimo, g. urednik, da smo s svojim dopisom predaleč zašli s pota. Naš pravi namen vsaj za sedaj je le ta, da vam povemo, kako se je s kmeti ravnalo lansko leto pri cenilnih komisijah, pri razdelitvi prve podpore, od ce-arja podarovane, in kako se je na raznih krajih različno razdelila podpora, ki jo je odobril državni zbor. Dalje prih.

Izpod Ratitovca. Na dan Prešernove slavnosti je bil na Ratitovcu velik dirindaj. Prišel je gori dr. Krek, župan Demšar in več take gospode. Z njimi so prišli vsi Podlončani in polovica Česničanov. Druga polovica je pa šla na Rudno, kjer je dal Prešenk blagosloviti znamenje pred hišo in potem nastavlil sod vina za one, ki so se udeležili te «andohti». Za one Česničane, ki so šli na Ratitovec, je bilo pa slabeje, ker so morali požirati le sline, gledaje, kako je gospoda jedla kisló mleko. Prav čmerni bi bili, ko bi ne bilo godcev iz Podblíce, ki posebno radi godejo po gozdih, da jim že nekateri pravijo «Jelovska banda». Ko so prišli izletniki z vrha doli na ravnico, je rekel dr. Krek: Zdaj se pa le zasučite! In zasukali so se.

Vendar moramo pohvaliti dr. Kreka, da je poučil plesalce, da se sme plesalko prijeti le «do pasu». Žalibog je pozabil povedati, od kje pričeto. Ples sta otvorila naddevičar Prdolec z Rudnega in selski občinski svetovalec Španc iz Podblíce (brat kaplana Beštra iz Cerkljan). In sicer sta zaplesala «kapucinarsko» in stegovala svoji telesi v zabavo mladine. Ne mislimo radi tega izleta komu kaj očitati, le kot vestni časnikarji smo hoteli zabeležiti, kako se je obhajala Prešernova veselica na Ratitovcu. Če povemo še, da je bil dr. Krek oblečen kot gornjštajerski kmet in da se je nemu godcu pri «basu» zlomil vrat, smo menda dovolj popisali ta špas.

Prošnja akademikov.

Z nekim neprijetnim čutom se vračajo letos slovanski posebno slovenski dijaki v do-

movino. Bojijo se, da jim bo začeni s prihodnjim zimskim tečajem že itak siromašno življenje v tujem vseučilskem mestu še bolj otežkočeno, da ostanejo sosebno v slučaju bolezní osamljeni in zapuščeni, kajti oni zavod, ki priskoči slov. dijaku na pomoč v skrajni sili, ki ga podpira in neguje, kadar se mu približa največja sovražnica — bolezen, propada ter bo v prih. letu ustavil svoje humanitarne delovanje — ker mu manjka podpor. «Bolniško društvo za slovanske visokošolce v Gradcu» se je ustanovilo v začetku z. t. 1896/97 z namenom, da preskrbuje svojim članom v slučaju bolezní brezplačno zdravniko, zdravila in po potrebi bolniško oskrb, siromašnim dijakom v slučaju smrti tudi brezplačen dostojen pogreb. To nalogo je «bolniško društvo» zvesto izvrševalo. Dobilo si je najznamenitejših medicinskih strokovnjakov, ki večinoma brezplačno opravljajo službo društvenih zdravnikov, sklenilo je pogodbo z lekarnami ter pridobilo olajšav na «splošni bolnici». — Na stotino slovanskih dijakov je že živjalo udobnosti, katere nudi «boln. društvo» svojim članom, marsikateremu je ohranilo zdravje ter ga obvarovalo bednega bolanega življenja in nekaterim nesrečnim je tudi pripravilo dostojno zadnjo posteljo v tuji zemlji. — Ni se toraj čuditi, da je izdalo «bolniško društvo», ki steje med svojimi člani dobrih 50 %. Slovencev v 8. letih svojega obstanka K 8500 v svoje namene, vsota, katera vsako leto neprimerno raste, tako da je «boln. društvo» letos n. pr. plačalo samih bolniških stroškov okoli K 900 — in približno ravnitako visoko svoto v lekarnah. Rastočim izdajam pa ne odgovarjajo podpore. V prvih letih svojega obstanka je društvo prejelo precej podpor, različni dobrotniki, predvsem slovenske posojilnice, so mu pomagali pripraviti kapital — a te podpore so z malimi častnimi izjemami izostale in danes je društvo navezano na članarino svojih 120 članov (po 3 krome na semester) in pa na pičlo glavnico, ki se je haš letos tako skrčila, da bo preostalo začetkom prihodnjega leta borih 600—700 K, s katero svoto pa društvo nikakor ne more naprej poslovati.

Zato se obračajo slovenski akademiki v Gradcu do svojih prijateljev in dobrotnikov, obračajo se do vseh onih, ki so skusili in poznajo bedo in neznosni položaj bolanega dijaka, obračajo se tudi do onih, ki so nekdanj kot člani «bol. društva» uživali njega udobnosti in dobrote z nujno prošnjo, da z denarnimi prispevki rešijo ta velepomembni zavod propada ter mu opomorejo, da lahko i z naprej deluje v prospah in blagor slovenskega dijaštva v Gradcu!

V imenu slovenskih graških akademikov: phil. Albert Kramer, Trbovlje; phil. Franc Kotnik, Guštanj (Gutenstein, Korosko).

Veselice.

Velika gozdna veselica slovenskega bralnega društva in meščanske godbe v Kranju, koja se je imela vršiti dne 6. avgusta t. l., se je morala radi gotovih vzrokov preložiti na dan 20. avgusta t. l. Spored veselice priobčimo pravočasno, za danes omenimo le toliko, da bo ves veselični prostor isti večer električno razsvetljen.

— Čitalnica v Cerkljah priredi v nedeljo dne 30. julija 1905 na J. Vavkovem vrtu l. veliko vrtno veselico v prid kranjski dij.

kuhinji in čitalniški knjižnici. Iz posebne prijaznosti sodelujejo: Čitalniški pevski zbor iz Kranja, gđc. Mici Kratnerjeva (sopran), gđc. Anica Vavknova (alt), gosp. Andrej Rape (bariton) in gosp. Milan Adamič (klavir). Spored: 1.) P. H. Sattner: Za dom med bojni grom, poje čitalniški pevski zbor iz Kranja. 2.) Davorin Jenko: Lipa, poje cerkljanski čitalniški zbor. 3.) Davorin Jenko: Što čutiš, Srbije tužni?, poje čitalniški pevski zbor iz Kranja. 4.) Davorin Jenko: Na tujih tleh, dvospjev s spremljevanjem klavirja. 5.) J. Zirovnik: Šel bom v planinco vás narodna, poje cerkljanski čitalniški zbor. 6.) Fran Gerbič: Cvetice, dvospjev s spremljevanjem klavirja. 7. a) Smetana-Novotny: Sekstet iz opere Prodana nevesta, za moški kvartet. b) Davorin Jenko: Strunam, kvartet. 8.) H. Hajdrih: V sladkih sanjah, poje čitalniški pevski zbor iz Kranja. 9.) Nemski ne znajo, burka v enem dejanju. Spisal J. Alešovec. Prosta zabava. Vstopnina 50 vinarjev. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnica vseslovenski legitimacijski list v korist družbi sv. Cirila in Metoda. Slavno občinstvo opozarjamo na skladbe gosp. Davorina Jenka, starosta slovenskih skladateljev, očeta slovenske narodne himne, člana cerkljanske čitalnice, ki biva ravno sedaj v Cerkljah in obhaja letos svojo 70 letnico. Na skladbe torej, s katerimi se morajo seznaniti zlasti Cerkljanci — njegovi rojaki, opozarjamo patudi na sekstet iz «Prodane neveste», ki se, prirejen za moški kvartet, prvič poje na Slovenskem.

— Otvoritev škofjeloške pivovarne se vrši na slovesen način jutri v nedeljo, dne 30. julija t. l. Opozarjamo na današnji inserat.

— Javna telovadba in velika narodna veselica na Jesenicah se vrši dne 6. avgusta t. l. ob priliki zleta slovenskih sokolskih društev. Spored: Ob 1. uri 44 minut prihod sokolskih društev z vlakom na Javornik in pozdrav jeseniškega Sokola. Odtod skupni odhod skozi Savo na Jesenice. Sprejem občinskega odbora. Javna telovadba in narodna veselica v Milanovem logu. Sodelujejo zbori raznih pevskih društev. Svira meščanska godba iz Kranja. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina k telovadbi in veselic 60 vin. za osebo. Sedeži 1 K, na tribuni 2 K. Člani sokolskih društev in otroci v spremstvu roditeljev vstopnine prosti.

— Gasilno društvo v Radovljici vabi na veselico, ki se vrši v nedeljo, dne 13. avgusta t. l. v Radovljici na občinskem svetu za novo šolo. Spored: Godba, petje, igrokaz, srečkanje, pčenje janjca, ples, šaljiva pošta, šotori, gostilna, kavarna i. t. d. Vstopnina 20 vinarjev. Začetek ob 4. uri popoldne. V slučaju neugodnega vremena se preloži veselica na dan 20. avgusta.

Tedenski politični pregled.

Ogrska kriza se vedno bolj poostruje. Združena opozicija stoji na stališču, da protustavni vladi ne dovoli niti davkov niti vojakov, zato je izdala poziv, v katerem pravi, da bo vodila boj do skrajnosti. Vlada ni zakonito upravičena pobirati davke, in uradniki, ki so jej pokorni, greše proti svojim dolžnostim. — Madjari se dobričajo vsem Nemadjarom v ogrski polovici ter jih navdušujejo z obljubami na revolucijo.

Naša armada ima 227.000 Nemcev, 120.000 Ogrov, 430.000 Slovanov in 62.000 Rumunov in Italijanov. Čehov - vojakov je n. pr. 55.000 več kakor Ogrov - vojakov.

Volitve v Srbiji. V nedeljo so se vršile v Srbiji volitve v skupščino (državni zbor). Prišlo je do hudega volilnega boja med zmernimi in samostojnimi radikali.

Ruski car se je v nedeljo zvečer sesel v bližini Björkve z nemškim cesarjem.

Rusko. (Kongres zemstva v Moskvi) Minulo soboto je bil zaključen kongres zemstva in mest. Kongres je soglasno zavrgel Buliginov načrt ustave. Z ogromno večino je bil sprejet drugi načrt, ki ga je izdelal odsek zemstva in ki je bil dne 19. t. m. priobčen v listu «Ruski Vjedomosti». Ta načrt odgovarja bolj zahtevam ljudskega zastopstva in zapadnoevropskem smislu in daje državni dumi približno take pravice kakor jih ima nemški državni zbor. Kongres je na to sklenil, da vzame v svoje roke vodstvo volitev za državno dumo ter da bo po možnosti vzgajal ljudstvo do politične zrelosti. S sklepom miru se kongres ni bavil. Največji plod zasedanja kongresa je pa proglašen narod, v katerem podaja kongres svoje politično stališče in svoje razumevanje položaja. Ta proglašen bode organi in agentje zemstva razsirjali med narod, čeravno je malo verjetno, da to vlada dopusti. Na jesen se bo baje vršil nov kongres, ki bo nadaljeval zapričeto delo. Na sedanjem kongresu je radikalnejša stranka imela odločno premoč.

Napad na turškega sultana se je izvršil dne 23. t. m. popoldne v Carigradu povodom selamlika. Kaki dve minuti, predno je sultan zapustil s svojim ožjim spremstvom mošejo, je eksplodirala mina pred ograjo mošeje. Eksplozija je napravila po vsem mestu velik utis. Več kočij s konji vred je bilo doslovno raztrganih na drobne košččke. Sultan je ostal popolnoma hladnokrven ter opominjal svojo okolico, naj bo mirna. Eksplozija se je proizvodila s takozvano bombom na uro; kadar potače gotovi čas, eksplodira bomba. Ta pekleni stroj je bil skrit v neki ekvipaži, s katero so se prej vozili tuji. V bombi je bilo 15 kg dinamita in mnogo kosov železa. Detonacija je bila strahovita, vse šipe daleč naokoli so popokale in na mnogih hišah so razpoke. Na mestu, kjer se je zgodila eksplozija, je bomba napravila pol metra globoko jamo, iz česar se vidi, s kako silo je tresčilo železe ob tla. Ubityh je bilo 23 oseb in 59 konj, ranjenih je 57 oseb, razbitih je 30 vozov. Panika v mestu je bila velikanska. Policija je zaprla že več sto oseb, a še vedno niti ne slutiti, kaki ljudje so vprizorili atentat. Med prebivalstvom vlada nepopisen strah.

Rusko-japonska vojna.

Koliko stane vojna? Japonci računajo dosedanje vojne stroške Japonske na 4000 milijonov frankov. 300 milijonov frankov treba izplačati odškodovanim parobrodniškim družbam, 700 milijonov pa vdovam in sirotam padlih vojakov.

Na bojnem polju pa ni po poročilu generala Lineviča z dne 20. t. m. nobenih izprememb. 17. t. m. se je pojavilo med izlivom reke Tumen in Lipovim rtom japonsko brodovje. General Linevič je dobil poročilo z obvestilom, da so japonske vojne ladje obstreljavale izliv reke Tumen, da ste pripluli

dve japonski torpedovki v Gaskevičev zaliv ter jele obstreljavati vas Ongi. Istočasno ste izkušali bombardirati taborišče naših obrežnih vojev. Naše predstraže v zalivu Ongi so jele streljati na torpedovke, ki so se med ljutim ognjem umaknile na široko morje. V istem času so se pojavile štiri torpedovke v Kormilovskem zalivu in so izkrcale 20 japonskih pomorščakov, ki so pokvarile našo brzozajavno zvezo južno od Ongija. Ob štirih popoldne so se japonske ladje zopet združile in se umaknile na široko morje.

Vladivostok. Vsa pozornost se sedaj obrača proti Vladivostoku, ki ga v kratkem prično oblegati Japonci s suhe in morske strani. Japonci prodirajo že z juga iz Koreje proti trdnjavi, močna japonska armada se je izkrcala v Olgijem zalivu na severu, pred pristaniščem pa krožijo japonske vojne ladje. Vse to je znamenje, da je že prišel čas, ko naskočijo Japonci Vladivostok, to zadnjo trdnjavo ruske moči na Daljnem Vztoku. — Vladivostoka trdnjava je zgrajena ponajveč l. 1889. Poveljnik trdnjavske je general Kazbek, poveljnik brodovja pa admiral Jesen. V pristanišču je usidranih okoli 25 torpedovk, 5 do 10 podmorskih ladij in križarke «Rosija», «Bogatir», «Gromoboj» in «Almaz». — Načelnik vladivostoke obrambe je general Andrejev. V trdnjavi je 21 pehotnih polkov, 25 torpedovk, 25 eskadronov, 8 poljskih baterij, več oddelkov strelcev na strojne puške, ena sestavljena divizija, 10.000 mož trdnjavske artilerije, v celem torej 40.000 mož pehote, 4000 konjenikov in več baterij artilerije z 62 topovi.

Iz Londona se poroča, da so vesti o sijajnem položaju Linevičeve armade in o njegovem upu na zmago pretirane. Vojakom je pogum upadel. Vojaki vedo, da se bodo vršila mirovna pogajanja in to okrepljuje njihovo željo, povrniti se z bojišča domov. Vojaki tudi niso nič kaj gotovi zmage. Bojujejo se z nevoljo in bi v slučaju boja desertirali, ker smatrajo krvoprelitje za brezuspešno.

Velika gozdna veselica

„Slovenskega bralnega društva“ in meščanske godbe v Kranju se vrši nepreklicno dne 20. avgusta t. l.

Novičar.

Občinske volitve v Mavčičah pri Kranju. Piše se nam: Na sv. Ane dan smo imeli pri nas občinske volitve vdrgič, ker se je volitev z dne 6. aprila t. l. razveljavila. «Laziljub» je precej po prvi volitvi prerokoval, da bodemo prihodnjič, ako se volitev razveljavi še hušje poraženi, kakor prvič. Na žalost klerikalcev in mnogih nunccev se pa to prerokovanje ni izpolnilo, ker je volitev za nas ugodneje izpadla, kakor prvič, kljub silni farski pobesnelosti, pritisku našega in šmartinskega župnika Šarca, ki je prvič pokazal na polju politike svojo izurjenost. Pritisk od Šarca na volilce iz zgornjih vasi občine, ki so v faranev Šmartno, je bil silen in kakor je marsikateri izpovedal, če bi to prišlo pred sodnijo, še celo kazniv. Volitev v tretjem razredu, je vsled silnega Šarčevega pritiska tako izpadla, da so nasinci dobili 70 prostoddanih in klerikalci pa 73, med temi veliko

prisiljenih in kupljenih glasov. V drugem razredu so dobili klerikalci 18, eden od naših odbornikov tudi 18, drugi trije pa po 17 glasov iz gotovega matematičnega vzroka, da je prišlo le pet odbornikov v žreb in da ostane tisti v odboru, katerega smo želeli imeti in zgodilo se je tako! V prvem razredu so bili glasovi odlašani enoglasno. Tam so klerikalci popolnoma lahko zmagali, ker se je še celo naš župan Novak v zadnjem trenutku tako prelevil (?), da je volil popolnoma klerikalno! Strta je sicer liberalna večina v občinskem odboru v Mavčičah, toda v občinskem odboru se trdno stoji vogelni kamen, katerega vsa farska pobesnelost ni mogla omajati z vso silo in iztrebiti iz odbora — ker sedanji župan Novak je še v odboru! Dobro pa vedo klerikalci, da ta piškava zmagata, katero so prav na zviti način komaj dosegli z vso silo, njim ne prinaša nikakih lavorik ter se morajo sramovati svojega početja, ker so prepričani in uverjeni, da je bila pri njih polovica volilcev prisiljenih in podkupljenih voliti zoper svoje prepričanje. Poskusili so pa tudi klerikalci vsa sredstva in zbobnali s farsko pomočjo zadnjega volilca na volišče, kljub temu pa bi bili poraženi, da bi zadnje jutro ne bili izsilili od neke žene pooblastilo, katerega smo mi prej imeli in koje je jokaje na pritisk morala dati, nam odstranili štiri volilce iz tretjega in dva iz drugega razreda. Prignalo so na volišče hrome, gluhe, mutaste, da, še celo enega kostruna iz Žabnice nam je poslal Čik na volišče, katerega meketanje pa volilna komisija ni mogla razumeti, ker človek ne razume živalskih glasov! Pokazali se je, da so imeli tukaj pri nas klerikalci tako razbiti trd oreh, da so popolnoma omagali nad njim in le v zadnjem trenutku preslepili štiri volilce, da so ostali na površju.

K občinskim volitvam v Mavčičah se nam piše z Brega: Dne 26. julija so se vsrile občinske volitve, kakršnih pri nas še ni bilo. Naravnost nesramna je bila agitacija klerikalne stranke, oziroma duhovnikov, ker pri nas smo naprednjaki brez izjeme; samo dva sta volila nasprotno: neki kmet, ki je še sto let za nami, zato ga nočemo imenovati, ker nam ne seže še do pasu. Drugi je pa podoben tistemu možu, ki ima na obe plati ojstrino, ta je vulgo Usk. Po poklicu je zidar na železnici. Ta mož je naravnost smešen. Na železnici zabavlja čez farje in vse prišega, ko je pa čas kazati svoje prepričanje, pa zleze pod klop, kakor tepen cucek. Na dan volitve je ostal nalašč zato doma, da je pomagal rešiti klerikalni čoln. Pravijo, da je malo manjkalo, da se ni sam potopil, zato je klical na pomoč Urha, ki ga je tudi uslišal. Zidarski mojster Perčič, po domače Usk, si je nakopal na železnici zaradi svoje hinavščine toliko sovražnikov, da ga danes vse zaničuje. Odkrito mu povemo, da bode sel kmalu že ve — kam!

Nedolžni Alojzij. Novoimenovani smartinski župnik Alojzij Šarc je užival splošno spoštovanje, ko je še kapelanoval v Smartnem, prav tako ga vse čislalo, ko je pasel ovce na sv. Joštu in nič manj se v zadnjem času, ko je upravljal lepo faro sv. Martina. Živel je le v svojem poklicu, nikdar se ni vmešaval v volitve in svojim posvetnim prijateljem je večkrat dal razumeti, da ne odobrava grde gonje, katero uprizarja kranjska podivjana politična duhovščina. V semenišče je vstopil iz

ljubezni do duhovskega stanu. Nikdar ni bil bogsigaveči kak veleum, pač je pa bil skromen in pošten človek, z eno besedo les, iz kakršnega se režejo najboljši duhovni pastirji. Če bi ga škof ne bil sam pozval, da naj prosijo za izpraznjeno faro, bi Šarcu ne prišlo niti na um, stegniti roko po tako b. gati, za protežirance rezervirani župniji. Ko je kljub škofovi obljubi propadel, je v smartinski faro nastal pravi pravcati punt zoper škofa. Niti devičarice se niso hotele ukloniti volji svojega visokega protektorja in postavile so se odločno za Alojzija Šarca, «ki je pobožen, čist in nedolžen kakor sam sv. Alojzij!» Trpela je cerkvena avtoriteta, škof je moral odnehati in moral se je «prostovoljno» odpovedati že imenovani župnik Dolinar. Še več! Škofu je zaganje dobrega in vernega ljudstva tako pretreslo kosti, da je proti predpisom kanonskega prava kar brez razpisa podelil Šarcu lepo faro sv. Martina. Da pa Bonaventura pri tem ni pozabil nase, nam kaže postopanje novopečenega župnika. Poprej mimi gospod Alojzij, je povodom volitev za občino v Mavčičah, nastopil kot strasten klerikalen agitator. Privadil se je bržčas kot upravitelj udobnega življenja v smartinskem farovžu, pojavilo se je v njem, ker ni sveti Alojzij, marveč, kakor smo vsi, k slabemu nagnjeno bitje, poželenje po posvetnem blagu, in zato se je pač raje zavezal, izpolniti gotove, od škofa zahtevane pogoje, kakor da bi moral zopet nazaj na visoki sv. Jošt. Ni nam znano, če in koliko tisoč svitlih kronic bo moral kot gospodar ene najpremožnejših kranjskih farar plačati vsako leto za škofove zavode, ali to nam je jasno, da je za prijetno mesto smartinskega fajmostra, moral prodati svoje boljše prepričanje. Šarcu je bilo do pred kratkim v dno duše zop. rno rogoviljenje politikujoče duhovščine, a ob priliki mavčičskih volitev je nastopal s tako vnemo, kakor kak nadebudni kapelan, ki se hoče ad captandam benevolentiam priboriti prve lavorike v političnem boju. Pehal se je od volilca do volilca, od volilke do volilke, pestil je prav grdo najemnike farovških njiv in, da bi bil na dan volitve bližje bojnemu polju, opravil je v sredo mašo kar na Bregu. Dobro je vedel, da se gre v tem slučaju edino-le za to, strmoglaviti postenjaka, župana Novaka, ki je eden najvestnejših županov v kranjski okolici, ki vestno izpolnjuje svoje verske dolžnosti, ki pa kot pameten mož seveda ne trobi v rog izvestnih rogoviležev. Kako je Novak priljubljen, je pokazala volitev. Kljub najhujšemufarskemu nasilstvu in dasi so ga brez najmanjšega povoda očrnil kot brezverca, je ostala Novakova stranka v odločilnem III. razredu v manjšini za bore tri glasove. O volitvah govorimo na drugem mestu. Tu le konstatiramo, da si je novoimenovani smartinski župnik stekel to žalostno zaslugi, da je nasilstvu proti volji velike večine pripomogel do zmage. Gotovo ni to naloga katoliškega duhovnika, a kaj se hoče? Šarc je moral škofu odrajtati svoj dolg! Morda gospoda Alojzija danes še oblije rdečica, kadar se spomni svojega ne ravno junaškega čina, toda mastna fara bo kmalu udušila glas vesti, stopal bo naprej po začetem potu in uvrstil se bo v krog enakovrednih tovarišev. Padel je tudi ta Alojzij, katerega smo že pred kratkim šteli med častne izjeme. Ni prvi in tudi ne zadnji. Ne preostaje nam drugega, kakor da zaključimo to «storijo» z besedami, s katerimi bi pravza-

prav morali pričeti: Bil je nekoč nedolžen Alojzij . . .

Odklikovanje. G. Franc Žitnik, okrajni komisar v Radovljici, je dobil zlati zaslužni križec.

Izrečani porotniki z Gorenjskega so naslednji gg.: Matevž Barle, posestnik na Lužah pri Kranju; Jakob Burger, posestnik v Spodnji Šiški; Ignacij Fock, m. lar v Kranju; Luka Kmet, gostilničar na Kokrici pri Kranju; Peter Mayr, gostilničar in posestnik v Kranju; Franc Sušnik, gostilničar v Škofji Loki; Oton Wölfling, posestnik v Želečah; Josip Zupan, lesni trgovec Podkužah pri Kranjski gori, in Jakob Žumer, posestnik in podjetnik Podhomom.

VI. promenadni koncert tukajšnje meščanske godbe se vsi danes zvečer točno ob pol 9. uri na glavnem trgu s sledečim sporedom: 1.) Ispold: «Junak iz Like», koračnica; 2.) W. Wlassak: «Original uvertura»; 3.) Schneider: «Dunajski valček»; 4.) W. Wlassak: «Slovsanske pesmi»; 5.) K. Komzak: «Amor», franc. polka; 6.) Haupt: «Port Artur», koračnica.

Župan Demšar v Selcih je vreden sodrug dekana Koblarja. Tudi on poroča uradno neresnico. Spomladi je bila pred sodiščem v Škofji Loki obravnava proti Alešu Jelencu iz Dražgoš in Jakobu Šolarju iz Zabrekve, ker sta nekoliko premikastila zidnega rogovileža Urbana Brceta iz Dražgoš. Dasi sta oba fanta znana kot popolnoma dostojna, jima je vendar županstvo v Selcih dalo uradno izpričevalo, da delata po vsch gostilnah nemir, kar je očitna laž.

Z Bleda se nam poroča, da je v zdraviskem domu od sedaj do 8. septembra t. l. vsako soboto zvečer družabni sestanek (reunion) s sodelovanjem blejske zdraviške godbe. Začetek ob 9. uri zvečer. Zdraviška godba pod vodstvom kapelnika Teodorja Weissa, svira vsak dan, izvzemši četrtek, od 5. do 7. ure zvečer v zdraviskem parku. Vsak četrtek od 5. do 1/2 8. ure zvečer v hotelu Petran. — Do 26. t. m. je prišlo semkaj 1576 tujevc.

Tržiška železnica. Politični obhod radi podrobnega načrta za varijante začetkom proge do km 1-113 in koncem proge naprej od km 13-339 lokalne železnice Kranj-Tržič se je izvršil dne 26. in 27. t. m. Kakor je posneta iz načrtov, namerava železnično ministristvo pri zgradbi te železnice štediti pri krajcarjih, dočim se drugod milijoni mečejo v vodo. O kaki adaptaciji ali celo premostitvi kranjskega kolodvora za sedaj ni govora, saj se še branijo napraviti eden nov tir pred štacijo, dasi že dlje časa sedanji tiri več ne zadoščajo. Vsi prizadeti faktorji so odločno poudarjali svoje zahteve. Upanje je, da se zgradba razpiše jeseni in da se prične z delom prihodnjo pomlad.

Langobardsko groblje v Lajhu. Nekateri grobovi zadnjega tedna so bili jako bogati na koraldah, katere so bile zelo raznovrstne; dvoje so bile izvanredno velike. Dobil se je zopet lep glavnik z bronom okovan in lepo okrašen, kakor tudi še več različnih zapon, jedna srebrna in pozlačena z vložnimi kamni («Gr. if») in jedna bronasta z lepimi robotimi okrasi. Ostanki jednega usnjatega pasu so bili obiti z lepimi srebrnimi okraski. Posebne znamenitosti je pa prekrasna okrogla zapon v podobi mnogorobate zvezde, ki je vsa vložena z rdečimi kamnički, da se srebrno ogrodje le malo vidi. — Znanstveno raziskavanje se je danes zaključilo. Od-

krilo se je vsega skupaj 213 grobov. O grobišču v Lajhu in o tam izkopanih najdbah objavimo v kratkem daljši podlistek.

Učiteljska mesta so razpisana v radovljskem okraju v Koprivniku, v Begunjah in na Breznici.

Učiteljska konferenca za radovljski okraj se je vršila dne 13. t. m. na Bledu. Udeležile so se je razen enega nadučitelja in učiteljice, ki sta bila vsled bolezni zadržana, vse učiteljske moči. Predsednik g. okrajni šolski nadzornik Ferdinand Kalinger otvori konferencijo ob 10. uri dopoldne in pozdravi g. okrajnega glavarja Otona pl. Detela in telovadnega učitelja na moskem učiteljskišču v Ljubljani, ki sta počastila kot gosta konferencijo. Svojim namestnikom imenuje nadučitelja iz Radovljice, g. Andreja Gerčarja, Zapisnikarjema se izvolita gospica M. Remžgar in g. M. Salberger, overovateljem zapisnika pa g. M. Razinger in g. A. Gerčar. Gosp. A. Novak z Bleda je nato imel z otroci praktičen nastop v risanju po naravi, kateri nastop se mu je zelo posretil. Poročevalcema o temi «lisica» po biološki metodi se določita po predsedniku gospica K. Droll in g. V. Zavr. Razgovora o tem se udeležijo gg. Rus, Jensko, Zaverl, Matajec, Korošec in gospica Droll. Nato prečita g. A. Gerčar seznam učil, ki morajo biti na vsaki soli. V knjižnično komisijo kakor tudi v stalni odbor se izvolijo vsi dosedanji člani. Potem predsednik zaključi konferencijo. — Popoldne se je učiteljstvo zabavalo v restavraciji Sekovanič.

Iz Radovljice se nam piše: Med gromom in bliskom smo se vsedli h kosilu po naši okrajni učiteljski konferenci, ki je bila dne 13. julija na Bledu. Da ni bilo ondi posebnega veselja, katero smo opazovali prejšnja leta, je umevno. Vsak je premišljeval, kako bo prišel v takem viharju domov in dež, ki je lil skozi streho in po stenah, tudi ni mogel vzbuditi večje živahnosti. Še celo lepo petje naših koleginj, posebno krasna pesem: «Njega ni» — nas ni spravila iz otožnosti. Mislili smo, da čujemo med gromom žalovanje in vzdihovanje preroka Jeremije. Edini svetli žarek v tej temi sta bila prisrčen pozdrav župana dr. Vilfana kot novega zastopnika učiteljstva pri okrajnem šolskem svetu in predlog, naj pošljemo dr. Tavčarju kot našemu zagovorniku v državnem zboru telegrafičen pozdrav. O konferenci sami nimamo kaj posebnega poročati. Lovili smo «lisico» po biološki metodi, pa brez posebnega vspeha. Neka učiteljica je po prebranem referatu sklenila roki čez prsi in se postavila v bojno pozituro, češ: Kdo si upa náme! Pa vendar smo se upali. Priporočamo g. nadzorniku, naj prihodnjic tak izzivajoč nastop zabrani. Če ne gre zlepa, pa zgrda.

Tržni dan v Radovljici vsako soboto. Mestno županstvo naznanja, da se tržni dnevi ob sobotah obnove v mestu Radovljica. Vsi prebivalci okolice se uljudno vabijo, da prinašajo poljske pridelke i. t. d. na trg, pri čemur se pripomni, da isti, kateri prodajajo svoje pridelke, ne potrebujejo nikakega obrtnega lista, ker je taka kupčija davka prosta. Krošnjarenje (hoditi v hiše) s poljskimi pridelki, koki i. t. d. je strogo prepovedano.

Umrla je dne 23. t. m. gospa Ana Lubey, rojena Kotzbeek, vdova leta 1897 umrlega nadzornika kranjske deželne naklade, občeznanega g. Josipa Lubeya in tašča tukajšnjega inženirja g. Raimunda Geilhoferja. Naj v miru počiva!

Ogenj je nastal na neznan način na pódu I. Tomca v Drulovki stev. 8. Razširil se je na hišo, pri kateri je pogorela streha, pód sam in svinjak sta pogorela do tal. Vrli gasilni društvi iz Strazišča in Kranja sta bili v najkrajšem času na licu mesta ter zabranili, da se ogenj ni razširil na sosedna poslopja. Tudi pred 5 leti je pogorela ta hiša.

Utonil je pri kopanju v Vincarjih pri Škofji Loki v sredo 26. t. m. 16letni Janez Jugovec iz Virloga, podomače Vrlov. V bližini se kopajoči otroci so sicer zapazili, da je izginil pod vodo, vendar so prepozno obvestili odraslene, ki so Jugovecovo truplo mrtvo potegnili iz vode. Jugovec ni znal plavati pa je zašel v pregloboko vodo, kar je provzročilo, da je utonil. Došli zdravnik je mogel konstatirati samo smrt.

Iz učiteljskih krogov se nam piše: Tiskarna Hribar v Ljubljani razposilja na šolska vodstva ponudbe o šolskih tiskovinah. Tej ponudbi je priložena okrožnica «Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev», v kateri se povdarja, da je lastnik tiskarne Hribar obljubil **gotove!?** odstotke za «Učiteljski konvikt», ki je skupna učiteljska zadeva, zatorej hoče učiteljstvo vedeti, kako visoki so ti odstotki, ker smo čuli, da je drug tiskar tudi pripravljen dati **še večje** odstotke nego Hribar, samo da vodstvo «Zaveze» pove, koliko odstotkov je Hribar obljubil «Zavezi» in kakšne garancije je dal Hribar, da dobi «Učiteljski konvikt» res obljubljene odstotke, da ne bo de takih zmešnjav, kakor je bilo pri Petričevih vezkih. Učiteljski konvikt je javna zadeva, torej tu ne sme biti pbenih skrivnosti, **tu ima odločevati vse učiteljstvo.** Pri «Zvezinemu» zborovanju v Pulju naj se stvar natančno in temeljito obravnava. Na dan s Hribarjevo pogodbo! Glede tiskovin omenjamo samo toliko, da jih sme učiteljstvo kupovati, kjer jih hoče samo, da imajo le predpisano obliko. Clara pacta — boni amici!

Učitelji, ki so maturirali leta 1880 na ljubljanskem učiteljskišču, obhajajo svojo 25 letnico na Bledu. Tu imajo skromno kosilo v restavraciji g. Sekovaniča. K temu slavju se najprijazneje vabi vse učiteljstvo, posebno ono iz radovljskega in kranjskega okraja.

Kamniške novice. Ustrelil je v glavo 24. t. m. hlapec Ivana Terpinca, gostilničarja in posestnika v Kamniku. Rana ni menda nevarna. Hlapec, ki je nekoliko slaboumen, so zaprli. — Zabodel je z nožem 25. t. m. učenec II. razr. Albin Košir svojega součenca Venclja Loboda, ker mu ni hotel dati dveh cimbar. Zabodel ga je tik srca. Loboda so nezvestnega prenesli k zdravniku.

Zdravotništvo. V kamniškem okraju je popolnoma pojenjala skratinka tako v Kamniku kakor v Mekinjah. Tudi ošpice, na katerih je obolelo v 30 raznih krajih 125 otrok, ne da bi kdo umrl, pojenjujejo. — Politični okraj radovljski je brez vsake nalezljive bolezni.

Družba sv. Cirila Metoda v Ljubljani se tem potom obrača do vseh onih svojih podružnic, ki še niso ugodile vodstvenemu pozivu z dne 21. junija 1905, št. 6724, s prošnjo, da blagovole čim prej uposlata izpolnjeno tiskanico o svojem stanju oziroma delovanju v letu 1904. Ker se bode le v teh tiskanicah zaznamovano upoštevalo pri izdaji prihodnjega družbinega «Vestnik-Kolederja», opozarjamo še enkrat, da je le v interesu naših podružnic samih, ako ugodne vodstveni prošnji.

Občina brez občinske doklade. Piše se nam: Blizu Novega mesta je srečna občina, kateri ni treba pobirati občinskih doklad. Občinski odbor je svoj čas sicer naložil občini 30% direktno doklado, toda beseda ni postala meso. Pravijo, da se delajo pobiranju te doklade na pristojnem mestu v Ljubljani zapreke. Nekateri celo trdijo, da se z dovoljenjem odlašajo vsled tega, ker občina kljubuje poravnati deželnemu odboru nek čestni dolg, drugi pa zopet domnevajo, da se je v občinskih zadevah sicer jako razumni župan takrat pri seji, ko se je šlo za občinsko doklado, zmotil pri štetju za sklep veljavnih glasov ter jih mesto 18, kakor je predpisano, naštel samo 12. Tak sklep pa bi bil seveda potem neveljaven. Ali je verjetneje prvo ali drugo, to je postranska stvar; glavno je pač le, da srečni ljudje dotične občine še sedaj ne plačujejo nobene občinske doklade. To je za 20. stoletje vsekakor nekaj srečen pojav za selske občine, ki so večinoma vsaj pri nas že zadolžene.

Občina, ki je tako srečna, imenuje se: Prečna.

Vilice v mesnici. Po ukazu zdravstvenega urada imajo po mesnicah v Londonu vilice, katerih se poslužujejo kupci, ko pregledujejo meso pri nakupu. Ta pametna naredba zabranjuje kupcem prejemati meso z roko, kar je v zdravstvenem oziru velikega pomena.

Otroci — delavci. V Londonu je okoli 55.000 otrok, ki hodijo v šolo, izven šole pa morajo delati, da kaj zaslužijo. Raznašajo časnike, nosijo jedi delavcem itd. Nad 12.000 otrok dela ob sobotah od 9. zjutraj do polnoči. Zaslužijo povprečno od 5 do 12 vinarjev na uro.

Brezplačni zdravniki. V Zurihu plača vsak prebivalec 4 franke na leto za zdravnike. To daje na leto 500.000 frankov. S to svoto plačuje mesto 40 zdravnikov po 12.500 frankov, in ti zdravniki zdravijo vsakega brezplačno.

Gospodarstvo.

Tedenski sejm v Kranju dne 24. t. m. Prignalo se je 103 glave goveje živine, 12 telet, 159 prašičev, — ovac, — koz, — buš, 50 kg pšenice K 8-50, prosa K 10—, rž K 7-50, oves K 7-50, ajda K 8-50.

Loterijska srečka dne 22. julija t. l.

Trst: 38 12 74 49 86

Zahvala.

Podpisani odbor prostovoljnega asilnega društva v Kranju, izreka tem polom najsrčnejšo zahvalo g. kr. priv. savarovalni družbi «Dunav» na Dunaju, za zakazanih K 200 podpore, katero mu je izročil nje tukajšnji glavni zastopnik gosp. Rudolf Kokalj. Za odbor: Janko Sajovč, načelnik; Edmund Roos, tajnik. V Kranju, dne 25. julija 1905.

Slavnega lekarnarja in fizika dr. G. Schmidta

ušesno olje

hitro in temeljito odstranjuje perijodično gluhotu, tok iz ušes, šumenje v ušesih in slab sluh tudi v slučaju zastarelosti. — Steklenica z navodilom o uporabi stane 4 K. — Dobiva se v lekarni «pri črnem orlu» v Celóven, Novi trg.

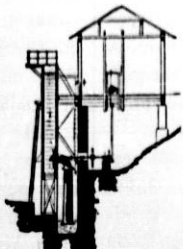
Seydlin

Najbolje za zobe.

Dobiva se v lekarni g. K. Šavnika Kranju.

G. Tönnies

104-C0

lovarna za stroje, železo in kovinolarvna v **Ljubljani** priporoča kot posebnost **žage in vse stroje** za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 vin. za konjsko silo in' uro.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 121-42

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopoljšujejo na zahtevanje zastoj.

Josip Pogačnik

krojaški mojster

Radovljica št. 41

Jesenice št. 20

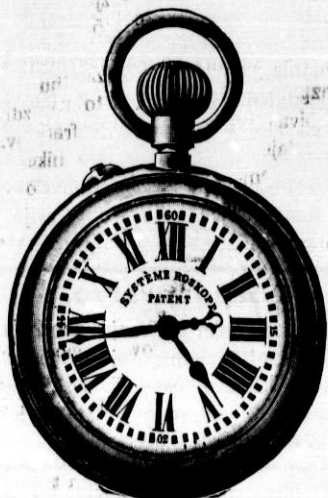
priporoča cenjenemu občinstvu svojo delavnico y izdelovanje vrst **oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in kolesarskih oblek in ogrinjal ter havelokov.** Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in poceni. Tudi se sprejemajo popravila. Za dobro in natančno mero se jamči. Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih oblek. Istotam se dobe tudi vsakovrstni **dežniki in solčniki** najboljšega izdelka ter se sprejemajo tudi popravila. 80-7

in ogrinjal ter havelokov. Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in poceni. Tudi se sprejemajo popravila. Za dobro in natančno mero se jamči. Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih oblek. Istotam se dobe tudi vsakovrstni **dežniki in solčniki** najboljšega izdelka ter se sprejemajo tudi popravila. 80-7

H. Suttner

urar v Kranju

priporoča svojo izborno zalogo **ur, zlatine in srebrnine** po najnižjih cenah. Ceniki zastoj in poštnine prosto. Razposilja se na vse kraje sveta.

Nikelnasta anker-remont. roskopf, železničarjem dobro poznana, najtrpežnejša in malančna ura, prav fino kolesje. Pokrov stanovitno bel gid. 3-75, najfinejša znamka, gid. 6-50. 114-55

Posestvo

na Klancu pri Kranju

se prostovoljno proda.

Zraven spada hiša z vrtom, na katerem je zasajeno sadno drevje, dalje njiva z 20 merniki posevte in travnik.

Povpraša naj se pri posestniku **Jožefu Obidču** na Klancu št. 15 pri Kranju. 110-1

Pekarija

v mestu ali na deželi se vzame takoj v najem.

Ponudbe se naslove: «Poste restante 22, Bled.» 115-1

Prodaja vina.

Vsled pomanjkanja prostora v kleti priredi podpisani v četrtek dne 3. avgusta ob 10. uri dopoldne prostovoljno dražbo v Nemški vasi pri Krškem.

Naprodaj je več sto hektolitrov pristnega, v lastnih vinogradih pridelanega dolenjskega vina naslednjih vrst: Rizling, Moslavina, Kraljevina, tičenska črnina in modra portugalka letnic 1900, 1901, 1902, 1903, 1904.

Cene od 30 vinarjev naprej. Dražbeni pogoji se objavijo na licu dražbe.

K mnogobrojnemu obisku vabi

Aleks Wutscher

122-1 Nemška vas pri Krškem.

Dva učenca

vsake starosti, se vzameta prihodnje šolsko leto **na stanovanje.** Zagotavlja se strogo nadzorstvo in fina vzgoja.

I. Primožič

117-1 Gorica, via ospitale št. 10.

Dobro izvežban stavbeni

ključavničarski pomočnik

se takoj sprejme.

Dopisi z zahtevano plačo se pošljejo na **G. Bathelta v Trzinu.** 118-1

Večkrat premirano!

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča 93-4

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov

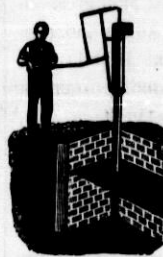
Avgust Dreise

v Ljubljani.

Najnovejše Bucherjeve patentirane trombe za gnojnico

priporoča 98-6

Trgovina z mešanim blagom Peter Majdič „MERKUR“ v Kranju.

Izšla je

„Dobra kuharica“

spisala Minka Vasičeva

v založništvu Lavosl. Schwentner-ja v Ljubljani.

Dobiva se samo vezana; cena 6 K, po pošti 6 K 55 h.

Obseza na 576 straneh več nego 1300 receptov za pripravljane najokusnejših jedi domače in tuje kuhe, ima 3 fino koloriranih tabel in je trdno in elegantno v platno vezana.

Hvali jo vse: kuharica s svojega strokovnjakega stališča, literarna kritika zaradi lepega, lahko umevnega jezika, fina dama zaradi njene lepe, pri slovenskih kuharskih knjigah nenavadne opreme, in konečno varčna gospodinja zaradi njene cene, ker ni nič dražja, nego znane nemške kuharske knjige. 10-40

Najboljša

Najcenejša

kolesa

in šivalni stroji

se dobe pri

65-13

Lovrencu Rebolju v Kranju.

Stanovanje

z dvema sobama kuhinjo poselsko sobo se s **15. avgustom** odda.

Več pri lastnici I. Colnar.

116-2

11-62

MEMBRE DE JURY HORS CONCOURS

Zobo- tehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

Zobovja, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebne plošče, iz kavčuka kakor tudi zlata, dalje vravnalnice in obturatorji se izvršujejo po najnovejših metodah.

Plombe v zlatu, porcelanu, amalgamu in cementu kakor tudi vse zobozdravniške operacije izvršuje tu specialist. Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj!
Slabemu moč!

BOLESTNOM ZDRAVLJE, SLABOMŪ JAKOST.

Pakraške kapljice in slavonska zel, to sta danes dve najprijubljeniji ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjujejo muzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

— Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 107, Slavonija.** — Denar se

pošilja naprej ali s poštnim povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 steklenič (1 ducat) 5 K, 24 steklenič (2 ducata) 8 K 60 v, 36 steklenič (3 ducati) 12 K 40 v, 48 steklenič (4 ducati) 16 K, 60 steklenič (5 ducati) 18 K. Manj od 12 steklenic se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah — Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 2 originalni steklenici 3 K 40 vin., 4 originalne steklenice 5 K 80 vin., 6 originalnih steklenic 8 K 20 v.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 107, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo ti žali!

Hamburg-Amerika

94-7

iz Ljubljane v

Novi York

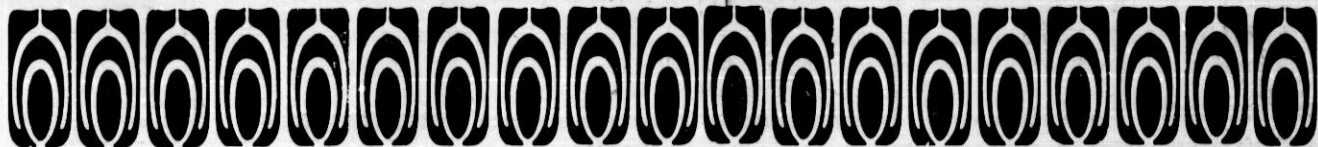
z dobro prosto hrano.

Odhaja se iz Ljubljane vsak **ponedeljek, torek in četrtek** v tednu.

Izvrstna sigurna vožnja z brzoparniki samo **6 dni.** Pojasnila po večkrat brezplačno.

Zastopnik:

FR. SEUNIG, Ljubljana, Dunajska cesta 31 (zraven šrange).

Dne 30. julija 1905

Otvoritev škofjeloške pivovarne

Čisti dobiček se razdeli mestnim revežem in sl. gasilnemu društvu.

Pri veselici svira sl. kranjska meščanska godba.

Slavno občinstvo se vabi najuljudneje k mnogobrojni udeležbi.

120-1

Pivovarna Škofja Loka.

Zahvala.

Gospod Fran Ročnik, zastopnik delniške pivovarne v Zalu, je »Mešansko godbo v Kranju« pri Prešernovi slavnosti v ljubljanski »Zvezdi« z izbornim pivom in pečvom pogostil.

Za to velikodušno pogoščenje, kakor tudi naklonjenost de društva izreka podpisani odbor v svojem in v imenu moštva tem potom n jpristrénejo zahvalo.

Za odbor »Mešanske godbe v Kranju«

Rudolf Pibroutz
tajnik.

Ferd. Hlebs
predsednik.

V najem se da ali pa tudi pod ugodnimi pogoji proda

v prijaznem kraju ob okrajni cesti ležeče in v prav dobrem stanju se nahajajoče

malo posestvo

z gostilno, lepim vrtom, kegljiščem in drugimi gospodarski poslopji, pol ure oddaljeno od železniške postaje.

Kje? pove upravništvo »Gorenjca«.

101-4

Učenca

ki ima veselje za kleparski obrt, sprejme takoj **Valentin Pajer**, kleparski mojster, Kranj, pod mestom. 119-2

Tapetnik in preprogar Drag. Puc

Ljubljana, Dunajska cesta 18

Izvršuje vsa tapetniška dela ter ima v zalogi tudi vse predmete te stroke lastnega izdelka. Vodja podružnične zaloge pohištva prve kranjske mizarske zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano.

Odlikovan z zlato svetinjo in častnim križcem v Parizu dne 28. februarja 1904. 136-44

Meblirana soba

s kuhinjo ali brez kuhinje se **takoj odda.**

Več se izve iz prijaznosti v prodajalni gospoda Iv. Rakovca. 123-1

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vešna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike itd.

Specijaliteta: 103-67

valjični zastori (Rollbalken).

Ljubljana (Kolizej) R. LANG na Marije Terezije cesti

Zalagatelj društva c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogle dala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Specijaliteta: Gostilniški stoli.

97-60

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Modroci iz žičnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Specijalitete v nevestinih baih. Veliki prostori, prtično in v l. nadstropju.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Vizitnice in kuverte po najnižjih cenah.

Jv. Pr. Lampret, tiskarna v Kranju.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares **jamčeno pristno**, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad 119-56 ime „Schicht“ in varstveno znamko „jelen“.

Dobiva se povsod!

JURIJ SCHICHT

Ustje
(Česko)

največja tovarna svoje vrste na evropskem kontinentu.

Ustje
(Česko)